

Оприбуткування товарів № 1 від 31 грудня 2024 р.

Організація: ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «РЕСТІМ»

Склад: Основний склад

№	Товар	Кількість	Ціна	Сума
1	Рушники паперові в аркушах «Кохавинка» V-V 170 зел	20 шт	14,10	282,00
2	Папір туалетний «Джамбо» целюл. 2 шар. 90 м брул/уп	15 шт	135,60	2 034,00

Всього: 2316,00

Всього найменувань 2, на суму 2316,00 грн

Дві тисячі триста шістнадцять гривень 00 копійок

Голова комісії: _____
(підпис)Члени комісії _____
(підпис)_____
(підпис)*Джерело : складено автором самостійно*

Правильне документальне оформлення інвентаризації товарів сприяє достовірному відображенню в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності підприємства інформації про наявність та стан запасів.

Список використаних джерел:

1. Сук Л. К., Сук П. Л. Фінансовий облік : навч. посіб. Київ : Знання, 2015. 647 с.

УДК 338

АНАЛІЗ СТРУКТУРИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА**Олексій Мостовенко,**

канд. екон. наук., доцент кафедри економічної теорії, обліку та оподаткування,

Станіслав Зурахов,

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПІ «Облік і аудит», спеціальність 071 «Облік та оподаткування»

Київський національний університет будівництва і архітектури, м. Київ

У ринкових умовах основною метою діяльності кожного підприємства є максимізація прибутку. Для досягнення цього необхідно мати повну, достовірну та своєчасну інформацію про операційні витрати, які впливають на ефективність його роботи. Така інформація систематизується через облік витрат, що є ключовою складовою бухгалтерської інформаційної системи.

Належна організація обліку операційних витрат і калькулювання собівартості продукції сприяє ефективному управлінню підприємством, покращує діяльність його структурних підрозділів, а також допомагає у плануванні та аналізі витрат. Аналіз операційних витрат дає змогу не лише

оцінити загальну ефективність господарської діяльності підприємства, а й визначити рівень раціонального використання всіх наявних ресурсів.

Горизонтальний (трендовий) аналіз є невід'ємною частиною системи фінансового аналізу, яка полягає у вивченні окремих фінансових показників у часі. У процесі горизонтального аналізу розраховують темпи зростання (приросту) окремих показників за декілька періодів та визначають загальні тенденції їх зміни. Основними формами горизонтального аналізу є: порівняння фінансових показників звітної періоду (року, кварталу, місяця) з показниками за попередній період; порівняння фінансових показників за звітний період з показниками аналогічного періоду попереднього року; порівняння фінансових показників за декілька попередніх періодів для виявлення тенденції їх зміни (визначення лінії тенденції в динаміці).

Перевагою горизонтального аналізу є можливість досягнення найбільш загального уявлення про якісні зміни, що відбулися у структурі відповідних об'єктів аналізу, а також динаміку цих змін.

Вертикальний аналіз, який ще називають структурним, дозволяє встановити структуру підсумкових фінансових показників з виявленням впливу кожного структурного показника на результат загалом.

Можна виокремити дві основні ознаки, що викликають необхідність та доцільність проведення вертикального аналізу:

- по-перше, це перехід до відносних показників (коефіцієнтів), який проводити міжгосподарські порівняння економічного потенціалу та результатів діяльності різних підприємств;

- по-друге, відносні показники певною мірою пом'якшують негативний вплив інфляційних процесів, які можуть значно спотворювати абсолютні показники фінансової звітності і, таким чином ускладнюють їх зіставлення в динаміці. Вертикальний прийом фінансового аналізу досить корисний при розгляді структури витрат підприємства (вертикальний аналіз звіту про фінансові результати) [1].

Об'єктами аналізу операційних витрат підприємства є такі показники: [2]

- виробнича собівартість виготовленої продукції, наданих послуг і виконаних робіт в цілому та за статтями витрат підприємства та його структурних підрозділів;

- собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) та інших активів;

- адміністративні витрати;

- витрати на збут;

- витрати від іншої операційної діяльності;

- витрати на 1 грн. чистого доходу;

- операційні витрати за елементами витрат;

- окремі елементи та статті витрат;

- співвідношення: витрати – чистий дохід – прибуток.

Виробнича собівартість продукції (товарів, робіт, послуг) є основним фактором, який визначає розмір валового прибутку. Якщо за звітний період

виробнича собівартість реалізованої продукції збільшується, то при інших рівних умовах розмір валового прибутку обов'язково зменшиться за рахунок цього фактору на аналогічну суму. Чим менша виробнича собівартість, тим більший валовий прибуток, і навпаки.

За допомогою аналізу витрат за елементами можна:

- дослідити зміни структури витрат порівняно з бізнес-планом;
- оцінити динаміку структури витрат;
- охарактеризувати галузеві особливості (матеріаломісткість, фондомісткість, енергомісткість, трудомісткість виробництва);
- встановити вплив науково-технічного прогресу, рівня кооперації та спеціалізації на зміну структури витрат;
- визначити найважливіші напрями пошуку резервів зниження собівартості.

Системний підхід до аналізу витрат передбачає:

- визначення місця та ролі показників витрат в оцінці досягнутої ефективності виробництва;
- розробку схеми аналізу на основі класифікації факторів та резервів раціоналізації витрат;
- вимірювання факторів та резервів оптимізації витрат.

Основними завданнями аналізу матеріальних витрат як важливої складової частини собівартості є:

- визначення та вимірювання впливу окремих груп факторів на відхилення витрат від плану та їх зміна у порівнянні з минулим роком;
- виявлення резервів економії матеріальних витрат та шляхи їх мобілізації.

Вивчаючи причини відхилень витрат від плану та попереднього періоду від прогресивних норм та інших баз порівняння всі причини поділяють на три групи, які умовно називають факторами цін норм і заміни.

В звітних калькуляціях можна визначити величину відхилення вартості сировини за рахунок зміни ціни і питомих витрат.

Оплата праці і відрахування на соціальні заходи виробничих робітників – фактичні витрати порівнюють з плановими, перерахованими на фактичний обсяг продукції.

Детальніший аналіз проводиться шляхом ретельної перевірки виконання норм виробітку і стану нормування праці; дотримання штатного розпису, тарифних ставок, посадових окладів, а також індексації заробітної плати. Дуже важливо встановити економічно обґрунтовані співвідношення між змінами обсягу продукції, продуктивності праці і оплати праці.

Метою аналізу загальновиробничих витрат є пошук і визначення чинників економії ресурсів. Аналіз проводять методом порівняння фактичних витрат з витратами, передбаченими кошторисом. Обчислюють суми перевитрат (економії) за кожною статтею. Оскільки до складу загальновиробничих витрат входять і змінні витрати, що змінюються прямо (або майже прямо) пропорційно до зміни обсягу діяльності, то перед порівнянням фактичної їх суми з сумою,

передбаченою кошторисом, останню слід перерахувати на фактичний обсяг діяльності.

У ході аналізу рекомендується визначити розмір загальновиробничих витрат використовуючи у розрахунку показник витратомісткості реалізованої продукції та дослідити динаміку показника.

Заключний етап аналізу – підрахунок резервів можливого скорочення загальновиробничих витрат та розроблення заходів щодо мобілізації цих резервів, як одного із чинників зниження собівартості промислової продукції.

У результаті зіставлення статей витрат визначаються темпи зміни витрат, які порівнюють між собою і з темпами зміни обсягу виробництва, показниками оборотності продукції (робіт, послуг). Таким чином, можна оцінити динаміку та напрямки зміни витрат. Негативний характер має перевищення темпів зміни витрат над темпами зміни обсягу продукції (робіт, послуг), темпів зміни витрат на рекламу над темпами зміни оборотності готової продукції (робіт, послуг). На зміну комплексних непрямих статей витрат впливають зміна обсягу виробництва продукції (робіт, послуг) і бюджету витрат.

При аналізі адміністративних витрат та витрат на збут, важливою є раціональна організація аналітичного обліку таких витрат.

Щодо витрат на збут, то такі витрати складаються з таких статей: витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація, послуги сторонніх організацій [3].

Таким чином, можна зробити наступні висновки, що аналіз операційних витрат доцільно проводити за такими етапами:

- аналіз структури витрат на виробництво продукції (робіт, послуг) за статтями та в динаміці;
- оцінка виконання плану витрат на виробництво в розрізі статей;
- аналіз відхилень витрат на виробництво та визначення резервів їх зниження;
- аналіз структури адміністративних витрат за статтями та в динаміці;
- аналіз структури витрат на збут за статтями та в динаміці;
- аналіз інших операційних витрат за статтями та в динаміці;
- виявлення резервів зниження адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат;
- оцінка взаємозв'язку обсягу виробництва продукції, витрат і прибутку;
- встановлення впливу операційних витрат на результати діяльності та рентабельність підприємства;
- обґрунтування прийнятих управлінських рішень щодо оптимізації операційних витрат.

Отже, витрати підприємства є і залишаються ключовою економічною категорією, що визначає ефективність його діяльності та рівень рентабельності. Важливим фактором успішного функціонування підприємств є досягнення оптимального рівня витрат, що сприяє підвищенню конкурентоспроможності

продукції та створює передумови для сталого економічного зростання та підвищення продуктивності підприємства в довгостроковій перспективі.

Список використаних джерел:

1. Бухгалтерський управлінський облік: [підручник для студ. спец. «Облік і аудит» вищ. навч. закл.] / Ф.Ф. Бутинець, Т.В. Давидюк, З.Ф. Канурна [та ін.] ; за ред. проф. Ф.Ф. Бутинця; 3-тє вид., доп. і перероб. Житомир: Рута, 2005. 480 с.

2. Про затвердження Національного положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.03.99 р. № 87 Документ z0027-00, поточна редакція – Редакція від 03.11.2020, підстава z1020-20 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>

3. Коба О. В., Миронова Ю. Ю. Витрати підприємства та їх класифікація для потреб управління й економічного аналізу. *Причорноморські економічні студії*. 2016. Випуск 4. С. 99-103.

УДК 336

МЕТОДИ АНАЛІЗУ ОБОРОТНОСТІ АКТИВІВ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Любов Згалат-Лозинська,

д-р екон. наук, професор кафедри економічної теорії,
обліку та оподаткування,

Роман Барило,

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

ОПП «Облік і аудит», спеціальність 071 «Облік та оподаткування»

Київський національний університет будівництва і архітектури, м. Київ

Сучасні умови господарювання визначають важливу роль оборотних активів, оскільки вони становлять значну та найбільш динамічну частину активів будь-якого підприємства. Тому, функціонуючи в умовах ринкової економіки, кожне підприємство як суб'єкт господарювання має підтримувати свої оборотні активи на належному рівні, щоб оперативно та ефективно адаптуватися до змін ринкового середовища.

Термін «активи» займає ключове місце в обліковій, фінансовій, управлінській, правовій та інших сферах практичної економічної діяльності будь-якого підприємства. Цю категорію нерідко прирівнюють до таких понять, як «фінансові ресурси», «виробничі засоби» і навіть «капітал» [1].

Відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 2 «Баланс», активи - це ресурси, які підприємство контролює внаслідок минулих подій і використання яких очікувано принесе економічні вигоди в майбутньому. Цей стандарт визначає структуру, форму Балансу та загальні вимоги до розкриття його статей. Баланс являє собою звіт про фінансовий стан підприємства на